

Divine Disgrace

יום כפור תשע"ז

2

2 / 1001

And for the sin ...

through desecration of [God's] Name.

ועל חטא שחטאנו לפניך
בחילול השם.

WE IGNORE THE FACT THAT PEOPLE JUDGE GOD BY THE WAY WE ACT.

If we truly had an inner, personal concern for the sanctification of God's Name, we would never act in a way that could cause desecration of His Name. The more distinguished the person and the more identifiable he is as a Torah Jew, the more careful he must be about the impression his behavior makes on others. Even Yom Kippur, repentance, and suffering do not fully atone for the grievous sin of desecrating the Name.

3

xiv

MY SOLE DESIRE

The same is true of *avodas Hashem*. Hashem created us with a specific purpose in mind. What is that purpose? We say it in *Adon Olam*: "Master of the universe, Who reigned before any creation was created; when everything was brought into being according to His will—then 'King' His Name was proclaimed." Hashem was King before the creation of the world, but there was no one to call Him King. Hashem created us so that we should proclaim that He is our King, so that we accept His sovereignty.

The first blessing of the *sheva brachos* is "... Who has created everything for His honor." Chazal based this blessing on the *passuk* in *Yeshayahu*, "Everything that is called by My name and whom I created for My honor, I formed it, and I also made it" (*Yeshayahu* 43:7).

The entire world was created for the purpose of *kevod Shamayim*—so that the Jewish People would reveal Hashem's honor in the world. Therefore, when a *chassan* and *kallah* set

out on their new life, the first thing we do is remind them of the purpose for which they were created. Once their purpose is clear, they are on the right path. There may be delays or disruptions, they may take a wrong turn at some point, but as long as they know their destination, they are still on the right path.

The *navi* *Yeshayahu* rebukes the Jewish People that Hashem's Word was taken by them as "a commandment for a commandment... a line for a line, a little there, a little there" (*Yeshayahu* 28:10). The *navi's* intent was that although they did perform some mitzvos, it was without any overall direction. It was a little *mitzvah* here and a little *mitzvah* there. At

1

ועל חטא שחטאנו לפניך
בחילול השם:

הכל לפי מה שהוא אדם, כי אדם חשוב העבירה הייתה קלה שרוב אנשים דשים בעקבם נחשבת אצלו לחילול השם, כמו ר' יוחנן אם הלך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין וכו', וכן כל ת"ח המרבה סעודה בכל מקום מחלל ש"ש⁵⁶ אפילו בדבר שיודע שאינו אדם בה, רק שאנשים יסברו שהוא חוטא ויתחלל ש"ש ראוי להוחר, ובכלל זה ת"ח שאינו נוהג כראוי עם בנ"א ודיבורו אינו בנחת עם הכרית וכו' שיש בו חילול ש"ש⁵⁷ חילול השם אין לו שיעור, שכל המבזה אפילו מצוה אחת ומיקל בכבוד שמים וקרא מחלל השם, ונכלל בו כשמוציא בשפתותיו אחת מהברכות ולבו בל עמו⁵⁸.

4

times they followed Hashem's commandments and at times they followed the *goyim*; sometimes they were headed toward holiness and sometimes in the opposite direction, *Rachmana litzlan*. The Jewish People lacked a single clear goal of increasing *kevod Shamayim* through their every action.

Avraham Avinu commanded his household after him, "that they will abide by Hashem's way." He gave us the overriding direction, the goal for which we live. Before we even start performing individual mitzvos, we must establish a clear goal: what are we seeking to accomplish in life? Why have we been created in this world?

Only once we internalize that we are living solely for Hashem's sake, in order to increase His glory, can we move forward in the right direction.

*One reason for washing our hands in the morning, as stated in the *Kitzur Shulchan Aruch*, is that just as the *kohanim* washed their hands in the *kiyor* before starting their holy service in the Beis Hamikdash, we wash our hands for the service of our Creator. A Jew wakes up in the morning with one distinct goal: to serve Hashem. He washes his hands,

sanctifying himself for this one purpose. After saying *Modeh Ani* and washing our hands, it is a good habit to say, "Ribono shel Olam, I want to serve You." This starts us off with a clear goal, on the right track toward *kevod Shamayim*.

This statement—"Ribono shel Olam, I want to serve You"—will accompany us throughout the day. When we face a decision, we will remember our purpose in life and say, "Ribono shel Olam, I want only one thing in life: to glorify Your name." Then we can check the signposts and determine which option will lead us in the right direction, toward *kevod Shamayim*.

Even in times of difficulty or distress, *chas veshalom*, we will be able to reconnect to our goal and say, "Ribono shel Olam, only one thing is important to me in life: to do Your will. If it is Your will that I serve you this way, I'm content with the way things are." Sometimes there are bumps along the road, but if it is the way to our goal, we will proceed — slowly but surely.

One person will make his trip in a fancy car, another in an old station wagon; a third may ride on a bike, and yet another may make the trek by foot — but everyone is on their way, at their own pace. Likewise, each person serves Hashem within his specific capacity, and one person's *avodas Hashem* cannot compare to another's.

But each and every one of us is on his way, doing his part to reveal Hashem's glory in the world. And Hashem derives *nachas* from every one of His children with his unique abilities.

With this concept in mind, let us explore the following hypothetical scenario. Imagine a person resting in the woods at the side of the Tel-Aviv-Jerusalem highway. Would we consider this person on his way to Jerusalem? Obviously, it

depends on the purpose of his nap. If this person is in the thick of a day's adventure in the woods, he is not on the way to Jerusalem, even if he is right at the side of the road. But if he was traveling to Jerusalem, grew exhausted from the journey, and is now resting so that he will be able to continue his trip, he is definitely on his way to Jerusalem.

For the one adventuring in the woods, the rest is his purpose. For the one heading to Jerusalem, the nap is only a means toward his goal.

* The Baal HaTanya writes that when one eats choice meat and drinks fragrant wine in order to achieve peace of mind for the sake of Hashem and His Torah, the vitality received from the meat and wine is purified and elevated as a *korban* for Hashem. The same is true with regard to one who tells a joke to sharpen his mind and put him in a happy mood for the sake of Torah and *avodas Hashem* that have to be done with *simchah* (*Likutei Amarim* 7).

6 We cannot always be in active mode, working and investing non-stop. Sometimes we need to rejuvenate — to meet with friends, schmooze on the telephone, or enjoy a light read. If we forget our goal in life and turn this activity into the goal, we have veered from the road. If we keep constant sight of our goal, however, this break just serves as means of recharging so that we will be able to continue our trip with more vitality. As such, it becomes an integral part of our *avodas Hashem*.

When we are always conscious of our goal, our entire lives are transformed into an ongoing song of *kevod Shamayim*. We will then be able to merit the day when Hashem will be King over the entire world and His glory will be revealed to all, may it be speedily in our days.

חומרת עוון חילול ה'

"ולא תחללו את שם קדשי" (כב, לב)

כתב רבינו אליעזר ממיץ בספר "יראים" (מצוה ו'): את ה' אלוקיך תירא ותן כבוד לשמו ושמו ומחללו, דכתיב "ולא תחללו את שם קדשי", ומקרא זה נוקב ויורד עד התהום, ועל זה ידו כל הדוים, כי חילול ה' ישנו בכמה דברים ואין להם שיעור, שאפילו מיקל במצוה אחת ומיקל בכבוד ה' נקרא מחלל השם, עכ"ל.

"עמוד והתבונן גדל חיובנו לקדש את השי"ת, כי עיקר מה שקדשנו השי"ת בתורתו ובמצוותיו והבדילנו להיות לו לעם כדי לקדשו ולירא ממנו, ראוי שיהיו מקדשיו קדושים בשגם הכלים שעובדים בהם לפני השי"ת צריכים להיות קדש כמו שנאמר "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ד' מקדשכם" שים לב לתבין כי הענין שאמרנו מפורש במקרא הזה" (שערי תשובה ש"ג קנ"ח)

דברי רבינו יונה, היה הגה"צ רבי משה טיקוצינסקי זצ"ל משגיח ישיבת סלבודקה אומר, טמונה ידיעה נוראה שבלי שיהיו מעריציו קדושים אסור להם לגשת לעבודת השי"ת ואם כן יגשו, הם עלולים לעבור על "ולא תחללו את שם קדשי" וכל מה ששייך שיהיה קידוש השם על ידי ישראל כמו שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל" זה משום "כי אני ד' מקדשכם" שעל ידי זה שהקב"ה מקדש אותנו בתורתו ומצוותיו הרינו נעשים גוי קדוש שלכן מותר לנו לגשת לעבודת השם.

בין תבין בן אדם, כי כשמדברים על "להודיע בכל מבטא שפתים ובכל אשר ירמוזון עיניים ובכל הנהגה ופועל ידיים" (שע"ת שם), מתכוונים קודם כל ובראש ובראשונה, כי על האדם לבנות את עצמו כך, שכל אשר יתפרץ הימנו, אף ללא מודע, ספונטנית, כל זה יביע כבוד שמים. וכשאין הדברים כך בדיוק, אין זה רק חסרון של נתינת כבוד או בדומה לזה, אלא חילול השם במלוא מנוב המילה.

* מפני שכך "נברא", "נוצר" ו"ינעשה" האדם. זהו תפקידו. להיות בכל עת ובכל שעה, בכל מצב ובכל ענין, אך ורק מביע כבוד שמים. זוהי תכלית בריאתו, יצירתו ועשייתו של האדם.

אם אינו עונה על המינימום הזה, הריהו מחלל את השם.

מן היתוש אין דורשים זאת, מפני שליתוש אין מדות, אין תכונות. אין לו, לא כח לבנות ולא כח להרוס. היתוש גורם כבוד שמים בעצם מציאותו.

גם האדם מצווה לגרום כבוד שמים בעצם מציאותו.

אלא שמציאותו, מציאות אחרת היא. מציאות המקיפה את כל הענקיות וההתהומיות שבו, את כוחותיו ועוצמתו.

ובעיקר — את השתקפות כל אלו בעצם הווייתו.

☆☆☆

זהו מה ששאלו חז"ל: אם נאמר "ולא תחללו את שמי", מה ת"ל "ונקדשתי"?

משום שכשאינן "ונקדשתי", חסר המינימום. זהו חילול השם הגדול ביותר. ולעומת זאת, כשהוא אמנם מקדש את השם, אין בכך שום זכר החורג מן הנורמה.

באשר זהו הביצוע של מטרת בריאתו, יצירתו ועשייתו של האדם

☆☆☆

וכשם שמציאותו של האדם, מתהווה מכל מערך עבודתו הרוחנית, כך יש להבחין בין אדם לאדם, בין תפקיד לתפקיד, בין גוי לישראל, בין ישראל לשומר תורה ומצוות, בין שומר תורה ומצוות לבין בני תורה, בין בני תורה לבני ישיבה, בין תלמידים למחנכים, בין כל אלו לכהנים, בין כהן לכהן גדול

אם כהן הוא, נושא תפקיד רוחני, הרי תפקידו הופך אף הוא לחיות חלק מעצם מציאותו.

כל המציאות הזאת חייבת להכריז כבוד שמים.

"נכבדות".

וע"כ כתב הרמב"ם את הלשון כל בית ישראל מצווין על קידוש השם, להורות שאין הניצוה תלויה רק באופן שעכו"ם אונסו, אלא היא מצוה תמידית המוטלת על כל בני ישראל, שכל יהודי מצווה לעקור מעצמו את שורש הרע, ומצוה זו היא הניצוה הקשה ביותר, שצריך תמיד כל היום להתגבר על יצר לב האדם הרע מנעוריו ולקדש שמו ית' ע"י שמתגבר על כל תאוותיו ועניניו. ועל דרך דאיתא בספח"ק אור לשמים (פר' חוקת) בשם הרה"ק מלובלין זצ"ל, על הנאמר בפרשת העקדה והנה איל אחר נאחו בסכך בקרניו, רוצה לומר שחזן מנסיון העקדה שהוא המדרגה הגדולה ביותר של מסי"ג שיש להעלות על הדעת, יש עוד ענין עקידה אחר, הוא הנאחו בסכך, כאשר יהודי נאחו בסכך התאוה ומסתבך עד שאינו יכול לשית עצות בנפשו, רק ע"י שנעמד במסירות נפש לבלתי הלך אחר תאוותו, הר"ז ג"כ בחינת עקידה, ואז מתקיים בו בקרניו, מלשון (טמות לד) כי קרן עור פניו, שמתוך שמתגבר על הנסיון הריוה מתחיל אח"כ לזרוח ולהאיר עד כסא הכבוד.

צו

שלום

אמור

11 נתיבות

וזה שכולל הרמב"ם באופני קיום מצות ונקדשתי, ואחר דין ג' התמורות שאם עומד עליו עכו"ם וגזור עליו שיעבור על אחת מהן מחוייב למסור נפשו, הוסיף עוד שהוא הדין באביזריהו דג"ע, שימות ואל יספר עמה מאחורי הגדר, שגם זה בכלל מצות ונקדשתי בתוך בני ישראל, שלא לעבור על אביזריהו דג"ע. והטעם בחומר ענין אביזריהו, כי שורש מצות קדוש השם היא לעקור את הרע שיש בכל אדם, וזה עיקר תפקידו של יהודי עלי אדמות שלשם כך ירד לעולם, וע"כ אפי' באביזריהו דג"ע ג"כ ימות ואל יעבור. ולהלן כותב עוד הרמב"ם שיש דברים אחרים שגם הם בכלל קידוש השם וחילול השם. דמי שהוא חכם וגדול בתורה, אם מדקדק על עצמו ודיבורו עם הבריות בנחת, ולא בכעס, ומקבלם בסבר פנים יפות, ונושא ונותן באמונה וכו' ועושה בכל מעשיו לפני משורת הדין, עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו, הר"ז קידוש את ה', ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ולא יאידך, אם החכם מתנהג באופן שהבריות מרגנים

מאחורי הגדר. ואף שאין זה האיסור גופו אלא אביזריהו. וכמ"כ בעניני מדות הנהגים בכל יום ובכל עת ובכל שעה, שיתכן שיהא שם שמים מתקדש או ח"ו מתחלל על ידו. ונמצא כי מצות ונקדשתי בתוך בני ישראל מלוה את יהודי תמיד, והיא דרך הנהגה שלמה ליהודי להנהיג את חייו באופן הנעלה ביותר שיתקדש שמו ית' על ידו.

ובזה מובן למה כתב הרמב"ם את מצות קידוש השם בהל' יסודי התורה יחד עם מצוות אמונת ה' אהבתו ויראתו, דבשלמא אמונה ואהבה ויראה מובן שהם יסודי התורה, אך מדוע כלל הרמב"ם עמם גם את מצות קידוש השם ומניעת חילול השם. אלא שהרמב"ם קבע בזה את המדרגה הגבוהה של קידוש השם שהוא מיסודי התורה וכל בית ישראל מצווין עליו, כי זה רצונו ית' שיתקדש שמו על ידי בני ישראל, וכמש"ג עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, שיראו הכל איך מתנהג יהודי עובד השי"ת שבכל מעשיו מקדש את השם כנגד יצר לב האדם הרע. ולא יאידך חילול השם הוא החסא החמור ביותר וכדאי' ביומא (פו.) בד' תילוקי כפרה.

ובאומר ונקדשתי בתוך בני ישראל מרומן שמצוה זו יש בה גם סגולה מיוחדת לקדש יהודי, והנה כל מצוה שיהודי מקיים ממשיכה עליו קדושה, כמו שמברכים על כל מצוה אשר קדשנו במצוותיו,

ובי' הענין דמה שהרמב"ם מונה את מצות קידוש השם בהל' יסודי התורה, הוא מפני שזה תפקיד כללי ועיקרי שיהודי מחוייב בו כל ימי חייו. מצות ונקדשתי בתוך בני ישראל היא לא רק באופן שעכו"ם אונסו לעבור עבירה, אלא זה תפקיד כללי של יהודי לקדש את השם במלחמה התמידית נגד שורש הרע הנמצא בו המושכו תמיד לעשות נגד רצון ה'. וכמש"כ עוד הרמב"ם, כל הפורש מעבירה או עשה מצוה, לא מפני דבר בעולם לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד אלא מפני הבורא ב"ה, כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו, הרי זה מקדש את השם. ולא רק במצוות ועבירות מפורשות הוא כן, אלא כל חייו של יהודי המה מלחמה רצופה כנגד כח הרע, כמש"כ המסלת ישרים (פ"א), והנה שמו הקב"ה לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממנו יתברך, והם הם התאוות החומריות, אשר אם נמשך אחריהן הנה הוא מתרחק והולך מן הטוב האמיתי, ונמצא שהוא מושם כאמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל עניני העולם בין לטוב בין למוטב הנה הם נסיונות לאדם וכו', ותפקידו של יהודי לקדש את השם בכל מעשיו ועניניו במלחמה החזקה הזאת. ובהו מבואר לשון הפסוק כי עליך הורגנו כל היום, שהוא על משקל מאה"כ (בראשית ו) וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום. כח הרע מושך את האדם כל היום מבוקר עד ערב לרע, לעבור על רצון ה', וכנגד זה נאמרה מצות ונקדשתי בתוך בני ישראל, להאבק כל היום נגד הר"ק רע כל היום, שלא לעבור על רצונו ית', ובהו שיהודי מוכן תמיד לעשות ההיפך מתאות לבו הריוהו מקדש את השם. וכדאיתא בספח"ק שמסירת הרצון להשי"ת הוא בחי מסירות נפש, כי נפש הוא הרצון, ומה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא, וכאשר יהודי כובש תאות גופו וקרב לבו לעבודת ה' הר"ז בחי מסירות נפש. וזהו כי עליך הורגנו כל היום, שכל היום מבוקר עד ערב יש ליהודי ענינים שהוא צריך למסירת נפש בכדי שיתגבר על יצרו, וע"י שמתגבר בפועל ומטכים ומקבל על עצמו לקדש שמו ית', שזה עיקר תפקידו של יהודי לקדש את השם ע"י עקירת הרע מעצמו, בזה מתקיים ונקדשתי בתוך בני ישראל.

למדו תורה. פלוני שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו. עליו הכתוב אומר "ויאמר לי עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה מט, ג) ע"ש.

הוזה אומר, עיקר מצות קידוש ה' הוא לא במיתה על קדושת שמו יתברך, אלא בחיים כאן בעולם הזה, במשא ומתן עם הבריות ובהליכה עם אנשים.

וכיצד היא הדרך לקדש שם שמים בחיים, דבר זה ניתן ללמוד מהאמור אצל מלאכי השרת "ומעריצים ומקדישים וממליכים" (תפילת שחרית ברכת יוצר אור), ומפרש רבי אברהם בן הגר"א ז"ל באבני אליהו, כי לשון ערוץ הוא הפקר גופו נגד אדוניו, והם העבדים הנאמנים משליכים נפשם מנגד בעבור אדוניהם, ומי כד' אלקינו אשר עליו הורגנו כל היום, ומכוח הפקדה עצמית זו, באים לדרגת קידוש ה' העליונה ביותר - ומקדישים וממליכים, ע"ש.

הנה כך מקדישים ליוצרנו, וזהו קידוש ה' האמיתי, לקדש אותו כמו שהמלאכים מקדישים אותו. יהודי נקרא לקדש שם שמים בתחוננים בדיוק כמו שהמלאכים מקדישים בעליונים, באשר כל יהודי ראוי להעפיל לדרגת מלאך, כפי שכותב רבינו בחיי בפרשת במדבר (א, ב) שבני ישראל בעת מתן תורה היו מלאכים גופניים.

וכשם שמלאכי השרת משליכים את עצמם מנגד למען אדוניהם, כך צריך כל אחד להשליך את עצמו מנגד, להפקיר את עצמו ואת רצונותיו כדי למלא את רצון קונו בשלמות ובתמימות, ובכך מקדישים וממליכים את שמו יתברך.

אמנם במצוה זו במיוחד נאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל, שככל שיהודי עובד יותר לקדש שמו ית' הריהו הולך ומתקדש.

המצוות הללו שמונה הרמב"ם בהל' יסודי התורה, אמונה אהבת ה' יראת ה' וקדוש השם, הם יסודות כל התורה כולה. אכן בני אדם ממעטים מאד לעסוק בהם, ובו בזמן שהמיריס מאד בכל המצוות המעשיות, מוניחים הם את עיני חובות הלבבות אהבת ה' וכו' שהם יסודי התורה ויסודי כל תרי"ג מצוות. וכדאיתא בספ"ק שכל תרי"ג מצוות הם הכנה למצות ואהבת את ה' אלקיך, שזו המדרגה הגבוהה ביותר והיעוד של כל התורה, ובכח' הכתוב (שה"ש ט) אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה ג'.

Re I. Bernstein

Much of the climate that allows for our mistakes is based on mistaken priorities, losing sight of what is primary and what is secondary. Over the course of the year, we can come to lay excessive emphasis on our physical activities and possessions, not as a means to an end, but rather as the end in themselves. If this happens, we will end up devoting too much time and energy to developing those areas, all at the expense of the things that really count. To live our lives in light of what we have learned from Rosh Hashanah and Yom Kippur, we need to restore a balanced and healthy perspective on our relationship with the world:

- Yom Kippur initiates the process of reclaiming this perspective by ceasing all significant physical activity and interaction with the physical world. This "time out" allows us to recalibrate our vision of the world and our relationship with it.
- Succos continues this process by applying the same method not to what we do, but to what we own. Although we need to own things, we need to ensure that they do not take over and become a value in themselves. Our homes and possessions are meant to serve us, but if we don't maintain our sense of perspective, we can easily end up serving them.

The mitzvah of *succah* takes us out of the house and in so doing deemphasizes it and liberates us from it. The week spent in the *succah* allows us to reflect through experience on what we really need and what is really important. It is true that we do not spend our entire lives in the *succah*, at some point we will reenter our homes. However, the goal is that when we do finally come back inside on Shemini Atzeres, it will be with the perspective we gleaned and absorbed over the seven days spent in the *succah*.

המטרה אינה מקדשת את האמצעים

"ושמרתם מצותי... ולא תחללו את שם קדשי" (כבלב)

מונח בפסוק זה חידוש, היה הגה"צ רבי דניאל מושוביץ זצ"ל מנהל התלמוד תורה דקלם אומר: לא רק בעשיית עבירה יש חילול השם, אלא גם אי עשיית המצוות בהידור ובדקדוק המחויב לכבוד המצוה, גם בו יש גדר של חילול השם, שכן מזה רואים זלזול בעבודה או אי הבנה במהותה ותכליתה.

יותר מזה, מצוי לפעמים שעל ידי שהאדם עוסק במצוה הוא מקל לעצמו לעשות עוולות, בחשבו שהיות שהוא עושה עכשיו מצוה אין צורך שהכל יהיה ביושר גמור. דבר זה אינו ניכר בקלות, אך הוא נמצא עמוק בכוחות האדם ויש להזהר ממנו.

הגדת קלם עמ' יד

What Makes Us Look Good?

This brings us back to the *arba minim* and the special role *hidur mitzvah* plays within them. The central theme here is not that of "merely" performing mitzvos, but of reclaiming them from the sidelines to where they may have been pushed by other less important things. The things we invest in making beautiful are the things that are important

to us. This is the reorientation of Succos. Looked at this way, the *succah* and the *arba minim* work together as a team, with *succah* deemphasizing physical priorities that may have taken over, and *arba minim* restoring mitzvos to the center where they belong.

There is another layer here. The idea of *hidur mitzvah* with regard to mitzvos is generally derived from the words זה אלי ואנוהו — *This is my God and I will glorify Him*,²⁸ which the Gemara explains as communicating the message: התנאה לפניו במצוות — *beautify the mitzvos before Him*.²⁹

Actually, if we look carefully at these words we will notice that the word התנאה, which is reflexive, does not mean to beautify something else, but rather to beautify oneself! This means that the verse is saying: "beautify yourself before Him with mitzvos." This seems rather strange. Since when is beautifying ourselves a value, and what does that have to do with *hidur mitzvah*?

Here we are being told a profound lesson: Everyone has something that he takes pride in. Although pride is generally considered to be an extremely negative character trait, this is when it is self-serving and egotistical. However, taking pride in something that is greater than oneself can be very positive indeed. Anyone who is proud to be Jewish is not exercising bad *middos*, he is expressing something very wonderful. We lose our way when the things we take pride in shift from matters of ultimate importance to those of lesser importance.

21

Heaven and Earth

The verse in the book of *Eichah* reads: השליך משמים ארץ תפארת ישראל.³⁰ The basic meaning of these words is that they are lamenting the fallen glory of Israel, which has been cast down from the heavens to the ground.

However, there is another underlying meaning. Everyone has his *tiferes* — his sense of glory, the things he takes pride in, the

things he boasts about. The problem begins when the *tiferes* of Israel falls from taking pride in heavenly things (*שמים*) and focuses instead on earthly or temporal things (*ארץ*).

As we use these days to take stock of our lives and how we have been leading them, an underlying question is: "where is my *tiferes*? What do I take pride in, and why?" Much of what we need to do teshuvah for by the time Rosh Hashanah comes around can be traced back to this imbalanced perspective that has diverted our *tiferes* from "heaven" to "earth," and hence a central part of our rehabilitation will involve restoring it to its rightful place.

This is the goal of *hidur mitzvah*. When we invest in and beautify a mitzvah, we are saying: "the things in life that make me look beautiful are mitzvos like this one!" In truth, that is the greatest honor we can give to a mitzvah.

כשחטאו ישראל ביקש משה רחמים מחמת חילול השם 25

ובזה יבואר ענין נוסף, והוא דאחר חטא העגל, חילה משה פני ד', ובכל דבריו שם לא השיב להקדוש ברוך הוא על עצם מעשה החטא של ישראל, אלא דבריו סובבו על "למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם וגו'" (שמות לב, יב), ולבסוף השיבו הקדוש ברוך הוא "סלחתי כדברך" (במדבר יד, כ), ופירש רש"י: "כדברך, בשביל מה שאמרת שיאמרו מבלתי יכולת ד", ומבואר דטענת משה רבינו היתה דכיון דעיקר אי קבלת התשובה של ישראל, היא משום החילול השם שנעשה על ידם, הרי באי קבלת התשובה יתחדש חילול השם גדול יותר, ואשר על כן צריכים לקבל תשובתם של ישראל, ודו"ק בכל זה.

ו / מודע לבניה

הנה מבואר בירושלמי (שלהי מכות פרק ב הלכה ו) את ענין אי אפשרות התשובה מן החטא, ונתבאר שם דכל ענין התשובה, הוא התחדשות מיוחדת שניתנה על ידי הקדוש ברוך הוא בעצמו - "יעשה תשובה ויתכפר", ובאמת ענין זה של התשובה טעון ביאור רב, דהרי נפסקה ההלכה, "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול" (קידושין דף לב:), והקדוש ברוך הוא מלך העולם האיך מחל על כבודו.

וביותר שעיקר ענין עבודת הראש השנה היא המלכת הקדוש ברוך הוא, ואם כן בראש השנה אנו מחזקים וקובעים, שהקדוש ברוך הוא מלכנו - "שתמליכוני עליכם", ומונעים אנו על ידי זה לכאורה את אפשרות קבלת התשובה שהרי מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

היאך מועילה תשובה הלא בכל חטא יש גם עניין של חילול השם

ובאמת יש בזה קושי גדול יותר, דהנה לכאורה כל עבירה על דברי השם יתברך יש בה מחילול השם, שגם בסדר חילוקי הכפרה אין לחטא זה תקנה, רק במיתה, ויש לעיין אמאי באמת לא נחשב כל חטא לחילול השם, ואם כן שפיר אמרו הנביאים "הנפש החוטאת היא תמות" (יחזקאל יח, ד), ומה אם כן אפשרות התשובה על חטא, וצריך עיין.

התשובה היא קידוש השם והשבת כבוד המלך

ואשר נראה בזה דאין הכי נמי שכן הוא, אבל בחידוש ענין התשובה נתחדש, דיש אפשרות לתיקון לזה והיא דתשובה היא מעשה של קידוש השם, דמעשה דקידוש השם הוא עקירה מענין החילול ותיקון לענין החילול, וזהו כל יסודה של תשובה, דענין חילול השם הוא פגיעה בכבודו יתברך כביכול, והתיקון לזה יתרון כבוד לכבודו יתברך שמו, וזהו ענינה של התשובה מעשה של קידוש השם.

וממילא גם אין כאן נידון של מלך שמחל על כבודו, שענינו הוא ביטול הכבוד באמת, אלא שמחל על ביטול זה אף על פי שלא תיקן, אבל כשיש ביטול של אותה פגיעה בכבוד והחזרת הכבוד, בזה שפיר ליכא חסרון של מלך שמחל על כבודו.

המלכת הקב"ה בראש השנה נצרכת וקודמת לתשובת יום הכיפורים

והשתא אם כן אותה המלכה שאנו ממליכים את הקדוש ברוך הוא בראש השנה, אדרבא, היא ההכנה היותר מעולה לקבלת התשובה, שאין לך ביטול החילול השם יותר מהמלכת הקדוש ברוך הוא, וליתן לו כתר מלוכה, והשתא אחר ההמלכה אמנם נשאר גופו של חטא, ועל זה יום הכיפורים יכפר, אבל אותו חלק של חטא, היינו החילול השם שבחטא, דוקא נתינת כתר המלוכה להקדוש ברוך הוא בראש השנה, היא המתקנתו.

נמצא דמהלך של ראש השנה הוא הכרחי קודם מהלך הכפרה ביום הכיפורים, דתהליך התשובה אי אפשר לו שיתקבל אלא כשבתוך התשובה מונח ביטול החילול השם שבחטא, ולזה אנו מקדימים את המלכת הקדוש ברוך הוא לעצם מעשה התשובה למחילת החטא.

ועולה לן אם כן דכל יסוד מהלך התשובה, הוא המלכת הקדוש ברוך הוא על עצמו - על החוטא, ובה נעשה תשובת המשקל לחילול השם שנגרם מכח החטא, שהשתא בחזרתו בתשובה נעשה בזה קידוש השם, שרק הוא השם יתברך בידו לתקן את חלק החילול שנעשה בחטא, והנביאים וכו' שלא מצאו תרופה לחוטא, עיקר הבנתם להעדר חזרה אחר החטא היה מכח החילול השם שבחטא, ורק על ידי הקדוש ברוך הוא נתחדש דקידוש השם מהני לבטל את חילול השם.

מעלת תשובה מאהבה מחמת קידוש השם שבה 24

ונראה דזה גם ביאור החילוקים שיש בין תשובה מיראה לתשובה מאהבה, דענין החילוק בצורת התשובה, הוא בגודל הקידוש השם שנעשה על ידה, וקידוש השם הנעשה מכח תשובה מיראה, אינה מספקת אלא להפוך החטא לשוגג, אבל תשובה מאהבה יש בה התחדשות כה נפלאה של קידוש השם, המהפכת החטא לזכיות, ודו"ק.

32. You shall not desecrate My holy Name. This verse has been called *Israel's Bible in miniature*. It contains the solemn warning against profaning the Divine Name and the positive precept incumbent on every Jew to sanctify that Name through his moral conduct and, if necessary, through his very death. Although spoken in reference to the Kohanim as guardians of the Sanctuary, this command has long been applied to the whole nation, in both its positive way of living and its passive application, by dying שם קדשי.

Be very scrupulous in your actions, say the Sages, so that you do nothing to tarnish the honor of Judaism or the Jewish people. In his *Mishneh Torah*, Rambam describes in detail the many applications of this law to daily life (*Hil. Yesodei HaTorah* 5). In particular, every wrongful action against non-Jews is branded as an unforgivable sin because it creates a false impression of Judaism and its moral standards. Every Jew must be constantly aware that the glory of God is, as it were, entrusted to him and that he holds in his hands the honor of his religion and his people. The wrongdoing of a single Jew reflects on the whole House of Israel [a statement that has been amply proved by Jewish history]. The Talmud illustrates this with the famous story of the foolish passenger who started to make a hole in the bottom of a boat. His argument that he was only making the hole under his own seat was not acceptable to the other passengers, who made him realize that when the sea rushed in they would all drown. So it is with Israel. Its salvation and misfortune are in the hands of each one of its children.

והנה אמרו ז"ל (ביומא דף פו.) "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שנאמר טובה ישראל עד ד' אלוקיך", ובפשוטו מתפרשת הגמ' דכח התשובה הוא שמגעת עד למעלה לפני הקדוש ברוך הוא בכסא הכבוד שלו.

אמנם רבינו חננאל כתב (שם בעמוד ב) "גדולה תשובה שאפילו הגיעה חטאתו עד כסא הכבוד התשובה מכפרת", והיינו דרבינו חננאל פירש דגדולה תשובה שמכפרת גם על חטאים שהגיעו כבר עד כסא הכבוד.

ולאמור תרווייהו אמת, ומשלימים ההבנות בזה, זה לזה. דאותו חטא שהגיע עד כסא הכבוד, היינו דהחטא גרם לחילול גמור של שמו יתברך, וזהו ההדגשה שהחטא הגיע על כסא הכבוד, דכביכול נגע בכבודו יתברך שמו, ולחטא זה כבר אין

תקנה רק בתשובה כזאת אשר היא עצמה מגעת לכסא הכבוד, היינו שהיא תשובה כזאת הפועלת תיקון בכבודו יתברך, ומתעורר מזה קידוש השם נפלא, וזהו גדר של תשובה המגעת עד כסא הכבוד.

חילול השם מחמת החטא וחילול השם מחמת החוטא

אלא דנותן לן לבאר הא דלא הזכירו חז"ל את ענין חילול השם כלפי כל חטא ואפילו חטא חמור, ולא העמידו חכמים את ענין חילול השם כענין נפרד מחוץ לכל החטאים החמורים ביותר, דאף שלהם יש כפרה, לחילול השם אין כפרה, דגם תשובה עם כל אביזריה לא מהניא לזה, הרי לכאורה דבכח דבכח חטא עצמו ענין של חילול השם, וזה באמת תמוה, אמאי לא, וגם ענין חילול השם שהעמידו חז"ל מבחינת משקל עצמותו של חטא הוא מהחטאים הקלים, ויש בהם אופנים שאף לא גרידא אין בהם, ועיין היטב בעובדות אמוראי דקבעו גדרים מסוימים בענין חילול השם ביחס אליהם, וברייטא הדברים אין בזה שום סרך חטא.

ואשר נראה בזה, דבדאי בכל חטא פתיך ביה נמי חילול השם, אבל ענין החילול השם הוא מפאת החפצא דהחטא, ועל זה מועלת תשובה, שכל יסודה היא קידוש השם, כמו שנתבאר.

אבל חילול השם דקמיירי בזה חז"ל אינו נובע מפאת החפצא דהחטא, אלא נביעתו היא מפאת הגברא העושהו, וחילול שמו יתברך הבא מכח הגברא ענין אחר בו, ולא מהניא ביה תשובה דעיניה תיקון עצמותו של חטא על ידי קידוש השם של תשובה על עיצומו של חטא, משום דחילול השם דהגברא הוא ביטול מציאותו של החוטא. וצריך בזה יצירה מחדשת של הגברא, ולא מהני בזה סילוק של חפצא המונעת חייו של הגברא, [היינו כסילוק חטא].

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל, אני השם מקדשכם. (ויקרא כ"ב ל"ב)

"AND YOU SHALL NOT PROFANE MY HOLY NAME, RATHER SHALL I BE SANCTIFIED AMONG THE CHILDREN OF ISRAEL; I AM THE LORD WHO SANCTIFIES YOU." (Vayikra 22:32)

The Rambam writes: "There are other things that are a profanation of G-d's name. When a pious Torah scholar does things which cause people to talk against him, even if the acts are not transgressions, he profanes G-d's name. Examples of this are when such a person buys something and does not pay promptly when he is able to pay and the seller asks him for payment, or when he does not speak pleasantly to others and does not receive them with a pleasant facial expression, but is quarrelsome and easy to anger. The greater the man, the more careful he must be with his behavior. Such a person should go beyond the letter of the law in his dealings with others."

שמו 30
אור
אמר דניאל
ה' ב' א' יו"ט

אדם הולך לתומו ומפעיל מטען צד. אם לא יהיה מודע לסכנה, אף לא ינקוט אמצעי זהירות כפולים ומכופלים, לא ידע מהיכן תצוץ הסכנה הכוונה היא לציווי: "ולא תחללו את שם קדשי, ונקדשתי בתוך בני ישראל איסור לחלל את השם, וישנו ציווי לגרום לקידוש שם שמים. זהו האיסור החמור ביותר בתורה. התשובה בלבד לא מכפרת עליו, אף לא בצירוף יו הכיפורים, ואפילו לא ייסורים נוראים, עד למוות! (יומא פו.)

זהו איסור שאינו תלוי בנו אלא בנקודת המבט של הרואים או שופטים אותנו. של חברים לעבודה, שכנים בבניין, בני משפחה. לא בלבד, אלא שאמרו עליה "אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם" (קידוש ל"ט:) גם הדורך בשוגג על מוקש הרי שהוא - מתפוצ

יש חילול ה' של בחור ישיבה, חלילה, ולעומתו - קידוש ה' שלו: "שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה, ומשמש תלמידי-חכמים, ודיבורו בנחת עם הבריות, ומשאר ומתנו באמונה. מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שגידלו לתורה, אשרי רבו שלימדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה! פלוני שלמד תורה, ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתקונים מעשיו! עליו הכתוב אומר: 'ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר' (ישעיה מט, ג) (יומא פו.).

התנהגות הולמת, בוגרת ומיושבת מנחילה כבוד וגורמת לקידוש שם שמים. וזו המצווה, שאין גדולה כמוה! שאין נשגבת ממנה!

אכן, כך הוא. אבל כשם שכל בית ישראל נושא עין לגדולי תורה, ומשום כך חייבים הם להקפיד על כל צעד מצעדיהם שיגרום לקידוש ה'.

עד שאמרו שאסור שיימצא רבב וכתם על בגדו של ת"ח, וכשם שבעלי-הבתים נושאים עין לתלמידי הישיבה, והם נושאי כבוד התורה

- כך צריך כל יהודי ירא שמים לדעת, שהוא מייצג את כלל הציבור הדתי, בעיני הציבור המוגדר כחילונו. אדם החובש כיפה הציפית ממנו הם

אחרות וגבוהות יותר וח"ו אם הוא ישליך חפיסת סיגריות ריקה ברחוב, יאמרו שהדתיים מלכלכים את חוצות העיר. אם יפגר בתשלום דמי ועד

הבית, יגידו שהדתי עדיין לא שילם. ומי מדבר על שיק שחור, השיק של הדתי ההוא...

כל אלו הם מוקשים שעלולים לעלות עליהם מבלי משי. ואנו, אין בידינו לנטרלם. רק להציב את השלט: "זהירות!!! שדה מקשים!"

ומה זה, אם לא חילול ה', חלילה!

כתב ה"פלא יועץ" - חילול ה' ידוע שהוא חמור מכל העבירות שבתורה, עד שאמרו רז"ל שאינו מתכפר אלא עם תשובה ויסורין ויום הכפורים ויום המוות. אי לזאת יחרד האיש וילפת ויזהר וישמר מכל מה שהוא חילול ה'. וזהירות רבה צריך לזה, שהרי בעוון חילול ה' כל אחד לפי דרגתו ולפי מה שמחזיקין אותו העולם, אם גורם שידברו עליו הוא חילול ה', עד שאמרו חכמינו כגון אני אם הולך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין מחמת אונס והעולם אין יודעים, וחושבים שהוא מחמת עצלות נחשב חילול ה'. צא ולמד חומר שבו על זה ידו כל הדווים, כי מי הוא זה נקי, או לנו מיום הדין וכו' ע"ש.

אדם שהוא תלמיד חכם צריך לחזור היטב בכל מעשיו, כי אנשים אמורים לשמוע למוצא פיו, ומסתכלים על כל מעשה שהוא עושה, ואם עושה דבר שאינו בסדר, זה גורם לחילול ה', וכאשר הם רואים שהוא לא מתנהג כחוגן אפילו בדברים קטנים, זה גורם למושפעים ממנו לרדת ביראת שמים. לכן תלמיד חכם ורב צריכים להיזהר בכל מעשיהם, כי תלמידיהם ובני קהילתם אמורים לקחת מהם דוגמא. ואם לא יעשו כן, זה עוד עלול לגרום להם לעשות עבירות להכעיס, ולומר לו: טול קורה מבין עיניך (ב"ב ט"ו ע"ב).

36 חמור מכל העבירות שבתורה, עד שאמרו רז"ל שאינו מתכפר אלא עם תשובה ויסורין ויום הכפורים ויום המוות. אי לזאת יחרד האיש וילפת ויזהר וישמר מכל מה שהוא חילול ה'. וזהירות רבה צריך לזה, שהרי בעוון חילול ה' כל אחד לפי דרגתו ולפי מה שמחזיקין אותו העולם, אם גורם שידברו עליו הוא חילול ה', עד שאמרו חכמינו כגון אני אם הולך ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין מחמת אונס והעולם אין יודעים, וחושבים שהוא מחמת עצלות נחשב חילול ה'. צא ולמד חומר שבו על זה ידו כל הדווים, כי מי הוא זה נקי, או לנו מיום הדין וכו' ע"ש.

35 שעלולים ללמוד הימנו, או מוטלים עלינו חיובים גדולים, צריך הוא להשגיח על עצמו ביתר שאת וביתר דקדוק, וה' יהא בעזרו שנוכל לקדש שם שמים במעשינו.

ולזה התכוון הגר"א ז"ל באמרו, כי מה שאמרו חז"ל דרך ארץ קדמה לתורה, נאמר על תיקון המדות שהן ההקדמה לתורה, כי תחילה צריך האדם לתקן את מידותיו, וכן אמר הגר"א על הפסוק יצרוף כמטר לקחי, כי דברי תורה נמשלו למטר, וכשם שהמטר על מה שימטיר זה יצמיח, ואם ימטיר על זרעים

אימת בגמ' היכי דמי חילול השם? אמר רב כגון אנא אי שקילנא בישראל מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר, וברשיי וכשאני מאחר לפרוע הוא אומר שאני גזלן, ולומר ממני להיות מזולל בגול (יומא פ"ו), מכאן יש לנו הערה גדולה, כי בעת שאדם גורם למישהו

התרשלות או קלות דעת באיזו מצוה או איסור, אפילו שהחשד שחושדים אותו בו הוא בטעות, ועל אף שהחושד הוא אדם ירוך, וכמו הצירוף שנתן רב שמדובר שם בטבח שיחשוד ברב שהוא גזלן, שזו אמנם הפחיתות הגדולה ביותר מצד הטבח שיחשוד כן, זהו בוודאי שקר מוחלט, ככל זאת נקרא חילול ה'.

ר' יוחנן אמר כגון אנא דמסינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפלין, וברשיי ואין הכל יורעין שנחלשתי בגרסתי ולמדתי למני להבטל מתלמוד תורה, ועיין במהרש"א שמביא מהירושלמי שבאמת היה לו לר"י חולי ראש, הרי שחילול ה' נקרא גם באופן שהלומד ממנו טועה וגם חשדן, וק"ו בעת שאדם עושה דבר שהוא באמת נגד התורה, וחבירו לומד ממנו לעשות כמוהו, פי אז מלבד שהוא בעצמו עובר על התורה, גורם הוא עוד ח"ו בוודאי חילול ה'.

עוד עיקר לומדים אנו מזה, שרב בכואו לתאר מה נקרא חילול ה' אמר כגון אנא, שפירושו של דבר הוא, כי רב הרגיש תיכף במה שנוגע למצבו הוא, ושיש איזה שהוא פגם ופסול בעצמו, וכן גם ר' יוחנן, ורב לא הביא כדוגמה לחילול ה' אותה דוגמה שנוגעת לר' יוחנן, וכן ר' יוחנן לא הביא את הדוגמה של רב, אלא כל אחד מהם דאג וראה לתקן מה שנוגע למצבו שלו עצמו.

כן מוטלת החובה על כל אדם לתקן כל מה שנוגע למצבו, לחפש אולי יש אצלו מעשים והנהגות העלולים לגרום ח"ו לחילול ה', ולתקן מה שטעון תיקון, מכאן כי בעת שכן תורה נמצא בישיבה וישנם הרבה

37 אמנם גם לזה - לחילול השם דהגברא - מהני קידוש השם, אבל לזה צריך קידוש השם באופן כזה, שיתקן את עצם הגברא כזה. והא דמהני קידוש השם להסיר עוון חילול השם, ולהעלותו ממיטה לחיים נתבאר ברבינו יונה (שערי תשובה שער הרביעי אות ה), ולהמעיין שם היטב יתבאר דענין קידוש השם דאמרו בו שם רבינו יונה הוא קידוש השם חיובי "להודיע לבני האדם גבורת השם וכבוד הדר מלכותו", והיינו דלשם נצרך קידוש השם חיובי לתקן את מציאות הגברא, כמו שכתבנו, ודו"ק כזה.

והנה ביאר רבינו יונה דיש כח נוסף אשר בידו לכפר ולתקן ענין עבירת חילול השם, והוא תלמוד תורה, ברם הדברים נחלקו לשניים בדבריו ז"ל כמו שיתבאר, דהנה בשער הרביעי (שם אות יא) כתב לבאר מהלך התשובה לעובר על כריתות ומיתת בית דין, וכתב שם, "וכנגד כולן מצות תלמוד תורה לשם שמים וכו'", ועיין שם שמסיים "אם היה רגיל לקרוא פרק אחד ביום יקרא שני פרקים וכו'", עיין שם היטב בדבריו.

וּשְׁם (באות טו), כתב רבינו יונה בכח התורה המכפרת אף על חילול השם, דכתב שם "תמצא לו כפרה בהגיונו תמיד בתורה ויגיעתו בה וכו'", וסיים "והנה כי התורה רפואה לכל מכה נחלה מאוד, על כן כתיב מרפא לשון עין חיים".

הנה נתבאר שיש לתורה כח מיוחד בכפרת החוטא, ובפשוטו הוי משום גדול מצות תלמוד תורה שהוא כנגד כל המצוות, ומכח גדול מצותה יש בידיה לפעול דברים רבים וכבירים.

מיהו נראה דהענין היחודי שיש בתורה על פני כל, הוא דעצם מעשה לימוד התורה הוא מעשה של קידוש השם הנעלה ביותר, דהנה מעשה החטא פועל חורבן בעולם, ואין לך חילול השם גדול מזה, שהרי הקדוש ברוך הוא הפך בקיומו של עולם. והתורה אשר כלי אומנותו של הקדוש ברוך הוא - "אסתכל באורייתא וברא עלמא", היא המעמדת את העולם מחדש ומקיימתו, וזהו גדר מיוחד של קידוש השם, שאין בזה רק מעשה של קידוש נגד חילול, אלא יש כאן בריאה חדשה של העולם בלא חסרון, והיא מציאות של יסוד קידוש השם, והתבונן בזה מאוד.

יכפר העון הזה לכם עד תמתי. וכתב 'דאף שמצואר בגמרא דחילול השם אין לו כפרה אלא במיתה, מכל מקום צעת ועילה יכולין לקבל כפרה על זה, דהיינו על ידי הנהגה המיוחדת שיש צעת הזאת מאת הקב"ה צעמנו צלי סדר הדין צעת שיש מקטרגים, וצעת ועילה שאנו נכנסים לפני ולפנים, יכולין לפעול על ידי התפלה צדמעות וצבז נשבר לקבל תשובה אפילו לכפר על חטאים קשים אלו, ומי יכול לעמוד מן הזד ולא להתפלל בכל כוחותיו, כאשר יודע מה יכולין לכפר צעת הזאת ומה יכולין לצטל.

והנה, על פגיעה בה' א"א למחול. והעניין כי כל ימי עשי"ת הקב"ה יושב לדין עם צבא השמים ושם יש מלאכים שונים, וכשיש עבירה של חילול השם כולם אומרים חייב, ולא מלמדים שום זכות, וכמ"ש (אבות פ"ד מ"ד) "א' שוגג וא' מזיד בחילול השם", פי', שעל כבוד הקב"ה אין בריה שיכולה למחול. וגם יוה"כ לא יכול לכפר. אמנם גילה ה'משך חכמה' (הפסרת וילך) דבר נורא, כי איתא בירושלמי שבזמן הנעילה הקב"ה חותם יחידי כמ"ש (דניאל י, כא) "אגיד לך הרשום בכתב אמת", ואז הוא דן יחידי, ואז אפשר לבקש ממנו, כי הקב"ה יכול למחול על כבודו.

וזהו מש"כ "שובה ישראל עד ה' אלוקיך" - דווקא - "כי כשלת בעוונך". ולכן בנעילה מתפללים "כי לא אחפוץ במות המת ולמה תמותו בית ישראל", שהוא העונש על חילול השם.

והנה חילול השם נחשב מה שאדם עושה בלי הנאה ותאוה, ונראה כפורק עול, וכן מה שעושים בפרהסיא, וכן מה שאפשר ללמוד מהאדם להקל בתורה ובמצוות וכד', וכמה זה חמור שמתחשבים אפי' בחסרי דעה, כי מי ילמד לבטל תורה מרבי יוחנן ולגזול מרב ואב"י. וא' שוגג וכ'.

ולכן עלינו לשוב בתשובה ולנצל יוה"כ ונעילה לבקש סליחה מהמלך. וזה בסוד מרע. ובעשה טוב - לקבל על עצמנו לקדש שם שמים, שהרי ביוה"כ אנו כמלאכי השרת ומהי עבודת המלאכים - קדוש קדוש קדוש'.

ובעצם כל יוה"כ הוא בעצמותו קידוש ש"ש גדול, כי היהודים עומדים כל היום יחפים ומעונים, בדלים מכל העוה"ז, וצועקים כל היום 'ה' מלך' - שאין לנו שום דבר אחר בעולם מלבד הקב"ה, היש לך קידוש ה' גדול מזה? ובזה גם יכופר לנו עוון חילול ה', כמ"ש רבינו יונה (שערי תשובה שער א' מז) ש"ע קידוש ה' יכופר חילול ה'.

The extent to which one is obligated to express his appreciation is awesome! Water and sand are oblivious to the appreciation being expressed to them. If there is an obligation to show appreciation to inanimate objects, how much stronger is the obligation to show appreciation to a human benefactor. How much stronger still is the obligation to express appreciation to Hashem, the ultimate benefactor!

A child of three can say "thank you" to his parent, especially if the parent instructs the child to do so. As the person grows in wisdom, experience and sensitivity, his appreciation deepens, and his expressions of gratitude are no longer something he does by rote. As a wise and sensitive adult, he can express his gratitude in a meaningful way.

Many three year old children recite brochos. What a lost opportunity it would be if a person expressed his gratitude to Hashem thousands of times in his lifetime, with the sensitivity and depth of a three year old.⁴

Growth starts by simply considering the meaning of the words of a brocha.⁵

The words *boruch atoh* are often misunderstood to mean "bless you" or "praise you" (Hashem). To presume that Hashem could benefit from our praises is completely illogical.⁶ Would we take notice of a

compliment being offered to us by a microbe? The Rishonim explain that the word *boruch* used in a brocha means 'source' and 'wellspring'.^{6,1} of (e.g., You, Hashem are the source of bread, You, Hashem are the source of fruit, etc.)

Hashem's Name is written *Yud Kay Vav Kay* which signifies "He Was, He Is, and He Will Always Be." It is recited "*Ad-noy*," which signifies "Master of all."

Many Poskim rule that upon saying Hashem's Name, one must be mindful of both meanings of His Name, i.e., "He was, He is, and He will always be" and "Master of all".⁸

The word "*Elokeinu*," our G-d, means that He is almighty, all-capable, and all-powerful. According to many Poskim one is required to be mindful of this meaning each and every time he recites the word *Elokeinu* in a brocha.⁹

When we say *melech haolom* we address the fact that not only did Hashem create the particular item that we are about to eat, but he actively managed its allocation and distribution. Figuratively speaking, the Creator stamps every apple with the address of the person for whom it is intended.¹⁰

In the closing phrase of a brocha, the form of the verb indicates that the action took place in the past and is currently taking place. For example, the word *borei* does not mean 'He created', but rather 'He created and continues to create'. What we are saying is that Hashem not only created the universe and all it contains, but also continues to actively cause it to exist. If, for a fraction of a second, He were to stop willing everything into being, then people, matter and the entire universe would simply disappear into nothingness.¹¹

והנה מנשקם בתפלה נעילה 'פתח לנו שער צעת נעילה שער'. ונראה הכוונה כי צעת תפלה נעילה נסגרים השערים צעד כל מלאכים של מעלה שאין יכולים ליכנס צעת זו, וחוקים שהקב"ה דן את האדם לצדו, מבלי שיהיו שם המלאכים המקטרגים רק הקב"ה

בכבודו וצעמנו, ולכן נקראת תפלה נעילה על שם נעילה השער לכל המלאכים. אולם בני ישראל הם צנחנים 'בנים למקום' שדרכן של בנים שיכולים ליכנס לפני ולפנים, געין הא דכתב צפספ"ק (מעשה רוקח פ' ואמתקן, קול אליהו פ' האזינו) שיש תקנה שמים כמנין 'השמיים' כחשבון מ' סופית, וזהו עולמות העליונים אין רשות למלאך ליכנס שם, אבל בני ישראל יש להם הכח לצוא לשם.

וזה הכוונה 'פתח לנו שער', שהקב"ה יפתח לנו את השערים הנעולים צפני כולם מפני שאנו צדדנים בנים ואכל בן נפתחים כל חדרי המלך, וצעת תפלה נעילה כאשר נמלאים

עם המלך ציחדות מעין הגילוי שיהיה לעמיד לצוא, יכולין לעורר ולבקש רחמים מרובים מהקב"ה לשנות הגמר דין, ולהפוך שיהיה החתימה לטובה, וגם הגזירות שכבר נחתמו צשים האחרות יכולים לצטל עכשיו, שהרי אכל הקב"ה הכל אחד, והוא היה הוא ויהיה ואין אצלו עימים חמנים, וזהו כוחו הגדול והנורא של תפלה נעילה.